

กรณีศึกษา: ผลสำเร็จของการติดตามคนหาย จากการพิสูจน์อัตลักษณ์บุคคลคนนิรนาม

A case study of the success of following up on missing person by identification an anonymous person

สารินี ศิริ*

Sarinee Siri

ปวีณา พวงศรี**

Paweena Puangsri

■ บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสำเร็จของการติดตามคนหายจากการพิสูจน์อัตลักษณ์บุคคลคนนิรนาม เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบยืนยันตัวตน การติดตามหาญาติ การวางแผนให้การคุ้มครองและดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการอย่างเหมาะสม สืบเนื่องมาจากบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม กับกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ด้านการให้บริการตรวจทางนิติวิทยาศาสตร์เพื่ออำนวยความสะดวกช่วยเหลือสังคมและมนุษยธรรม โดยมีความเห็นร่วมกันที่จะประสานความร่วมมือในการดำเนินการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลของผู้ใช้บริการในความดูแลของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร เป็นบุคคลนิรนาม ซึ่งถูกทอดทิ้ง

* นักนิติวิทยาศาสตร์ชำนาญการ หัวหน้ากลุ่มบริหารจัดการฐานข้อมูลคนหายและศพนิรนาม กองพัฒนาระบบการติดตามคนหายและการพิสูจน์ศพนิรนาม สถาบันนิติวิทยาศาสตร์

Forensic Scientist Professional level, Head of Missing and Unidentified Persons Database Management Section, Missing and Unidentified Persons System Development Division, Central Institute of Forensic Science

** นักนิติวิทยาศาสตร์ชำนาญการ กลุ่มบริหารจัดการฐานข้อมูลคนหายและศพนิรนาม กองพัฒนาระบบการติดตามคนหายและการพิสูจน์ศพนิรนาม สถาบันนิติวิทยาศาสตร์

Forensic Scientist Professional level, Missing and Unidentified Persons Database Management Section, Missing and Unidentified Persons System Development Division, Central Institute of Forensic Science

Received: July 20, 2020 Revised: November 3, 2020 Accepted: November 4, 2020

เรื้อรัง พลัดหลงในที่สาธารณะ และไม่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองได้ ตลอดจนบุคคลที่นำเด็กมาเรื้อรังหรือขอทาน ต่อมาวันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2560 สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ได้ดำเนินการลงพื้นที่จัดเก็บข้อมูลภาพ รูปพรรณสัณฐาน ผลเป็น ตาหนี รอยสัก ข้อมูลทางการแพทย์ ลักษณะพิเศษ สารพันธุกรรม และลายพิมพ์นิ้วมือของคนนิรนาม ณ สถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งปรีอใหญ่ จังหวัดศรีสะเกษ แล้วนำข้อมูลของคนนิรนามเหล่านั้นมาเปรียบเทียบกับฐานข้อมูลคนหายของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ พบว่ามีคนนิรนามที่มีข้อมูลอัตลักษณ์บุคคลสอดคล้องกับข้อมูลคนหายของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ที่ญาติได้มาแจ้งหายไว้เมื่อปีพ.ศ. 2555 ซึ่งคนหายได้หายออกจากบ้านประมาณปลายเดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2555 แต่ยังไม่สามารถยืนยันได้ว่าเป็นคนหาย จึงได้ส่งตัวอย่างสารพันธุกรรมของคนนิรนามดังกล่าว เพื่อหาความสัมพันธ์ทางสายโลหิตกับรูปแบบสารพันธุกรรมภายในฐานข้อมูลสารพันธุกรรมบุคคลสูญหายของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ จึงทำให้สามารถยืนยันได้ว่าคนนิรนามนั้นคือคนหายที่แจ้งหายไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555

คำสำคัญ: คนหาย, คนนิรนาม, การพิสูจน์อัตลักษณ์บุคคล, สารพันธุกรรม

■ Abstract

The purpose of this article is to study the results of tracking missing persons from identifying anonymous persons for the

purpose of identity verification, tracking for relatives, planning for providing protection and carrying out appropriate laws related to the mission of the Department of Social Development and Welfare. According to the memorandum of cooperation between Central Institute of Forensic Science, Ministry of Justice and Department of Social Development and Welfare, Ministry of Social Development and Human Security in the field of forensic examination services to facilitate social and humanity. The collaboration in working to resolve the status of person under protection of the Department of Social Welfare and without state registration for homeless, beggar, wanderer in public or hospital patients who cannot provide information about themselves. Later, on 29 November 2017, the identity information of anonymous persons was collected at Prue Yai shelter for the homeless, Sisaket Province. The Information including photographs, personal characteristic, scar, marks, tattoos, medical information, special features, genetic material, and fingerprints. The information of anonymous persons were compared with Missing Persons database of Central Institute of Forensic Science. An anonymous person has identity information consistent with the missing information of Central Institute of Forensic Science that relatives have reported missing in 2012. The missing

person disappeared from home around January 2012. The genetic material of that anonymous person was sent to DNA Laboratory to compare with DNA database of Central Institute of Forensic Science. As a result, the anonymous person was the missing person that relatives have reported missing in 2012.

Keywords: Missing Person, Anonymous Person, Identification, DNA

■ บทนำ

เนื่องด้วยปัจจุบันสถานการณ์ของคนหายและศพนิรนามในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มจำนวนขึ้นทุกปี จากสถิติคนหายและศพนิรนามในปี พ.ศ. 2562 (สถาบันนิติวิทยาศาสตร์, 2562) พบว่า คนหายมีจำนวนสูงถึง 387 ราย และศพนิรนามจำนวน 996 ราย ประกอบกับประเทศไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงวัย ดังนั้น แนวโน้มคนนิรนาม (บุคคลที่ไม่ทราบชื่อตัว ชื่อสกุล และไม่มีหลักฐานแสดงตัว อันเนื่องมาจากการเจ็บป่วย หรือผู้สูงวัย) จึงมีแนวโน้มสูงขึ้นเช่นกัน จากสถิติ คนนิรนามในปี พ.ศ. 2562 มีจำนวนสูงถึง 1,438 ราย อีกทั้งข้อมูลคนหาย คนนิรนาม และศพนิรนามกระจายอยู่ตามหน่วยงานต่าง ๆ หลายหน่วยงาน และการปฏิบัติงานซ้ำซ้อนกัน ไม่มีศูนย์กลางในการรวบรวมข้อมูล แต่ละหน่วยงานจัดเก็บข้อมูลไว้แตกต่างกัน

ตามภารกิจของหน่วยงานนั้น ๆ ส่งผลให้เมื่อต้องการติดตามคนหาย พิสูจน์คนนิรนามและศพนิรนามเป็นไปได้ยาก และเมื่อต้องติดตามหาคนหาย ประชาชนจะต้องเดินทางไปแจ้งยังหลายหน่วยงาน เป็นการสิ้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่าย รัฐบาลได้ให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าว จึงได้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสนับสนุนการปฏิบัติงานติดตามคนหายและพิสูจน์ศพนิรนาม พ.ศ. 2558 ขับเคลื่อนผ่านคณะกรรมการพัฒนาระบบการติดตามคนหาย และการพิสูจน์ศพนิรนาม หรือ ค.พ.ศ. โดยนายกรัฐมนตรีมอบหมายให้ รองนายกรัฐมนตรีเป็นประธานคณะกรรมการ และกำหนดให้สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรมทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการพัฒนาระบบการติดตามคนหาย และการพิสูจน์ศพนิรนาม ปฏิบัติงานในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการติดตามคนหาย การพิสูจน์คนนิรนามและศพนิรนาม โดยดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล ขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการบูรณาการงานทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ และภาคประชาสังคม ในการให้เกื้อหนุนกลางในการรวบรวมข้อมูลคนหาย คนนิรนาม และศพนิรนาม เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงงานบริการภาครัฐได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสนับสนุนการปฏิบัติงานติดตามคนหายและพิสูจน์ศพนิรนาม พ.ศ. 2558, 2558)

ตารางที่ 1 แสดงสถิติคนหาย คนนิรนาม และศพนิรนาม ปี พ.ศ. 2562

ประเภทข้อมูล	จำนวนทั้งหมด (ราย)	จำนวนที่พบตัว/ ระบุตัวตนได้ (ราย)
คนหาย		
กองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	346	134
สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม	41	15
รวม	387	149
คนนิรนาม		
กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	1,438	2
รวม	1,438	2
ศพนิรนาม		
สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม	337	216
สถาบันนิติเวชวิทยา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	194	ไม่มีการเก็บข้อมูล
กองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	137	23
กระทรวงสาธารณสุข	328	ไม่มีการเก็บข้อมูล
รวม	996	239

ที่มา: เรียบเรียงจากนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสนับสนุนการปฏิบัติงานติดตามคนหายและพิสูจน์ศพนิรนาม พ.ศ. 2558, 2558

ตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม กับกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ตกลงที่จะปฏิบัติภารกิจร่วมกัน โดยกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการจะดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติและแจ้งรายชื่อของผู้ขอรับการตรวจทางนิติวิทยาศาสตร์ว่าเป็นผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อนและมีความจำเป็นต้องตรวจทางนิติวิทยาศาสตร์ เพื่อประโยชน์แก่บุคคลนั้น ในการตรวจสอบยืนยันตัวตน การติดตามหาญาติ การพิสูจน์ทางสายโลหิตหรือการวางแผนให้การคุ้มครองและดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

กับภารกิจของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ อย่างเหมาะสม กรณีที่ได้รับแจ้งจากกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ว่าด้วยหน่วยงานมีผู้ประสบปัญหาสถานะบุคคลจำนวนมากและมีความจำเป็นต้องตรวจทางนิติวิทยาศาสตร์ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวก สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ จึงได้ลงพื้นที่เพื่อจัดเก็บข้อมูลประวัติ ภาพรูปพรรณสัณฐาน แผลเป็น ตำหนิ รอยสัก ข้อมูลทางการแพทย์ ลักษณะพิเศษ สารพันธุกรรม และลายพิมพ์นิ้วมือของคนนิรนามจากสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง มาแล้วทั้งสิ้น 8 ครั้ง รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนคนนิรนามที่ดำเนินการตรวจทางนิติวิทยาศาสตร์

ครั้งที่	สถานที่	จำนวน (ราย)
1	สถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี	90
2	สถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งชายฉะบุรี จังหวัดปทุมธานี	137
3	สถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งหญิงฉะบุรี จังหวัดปทุมธานี	39
4	สถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งทับทิม จังหวัดสระบุรี	74
5	สถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งปรีอใหญ่ จังหวัดศรีสะเกษ	129
6	สถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งกุ่มสะแก จังหวัดเพชรบุรี	139
7	สถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งวังทอง จังหวัดพิษณุโลก	194
8	สถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	78
รวม		880

ที่มา: ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสนับสนุนการปฏิบัติงานติดตามคนหายและพิสูจน์ศพนิรนาม พ.ศ. 2558, 2558

กระบวนการรับแจ้งคนหาย

การรับแจ้งคนหายโดยการสัมภาษณ์ผู้แจ้ง ต้องมีการสอบถามข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้แจ้งคนหาย ได้แก่ ชื่อ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ ความสัมพันธ์กับคนหาย
2. ข้อมูลทั่วไปของคนหาย ได้แก่ ชื่อ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ เพศ อายุ เชื้อชาติ
3. ข้อมูลรูปพรรณสัณฐาน ผลเป็น ตาหนิ รอยสัก ลักษณะพิเศษ ความพิการ ข้อมูลทางการแพทย์ ข้อมูลทางทันตกรรม การแต่งกาย และทรัพย์สินติดตัว รวมถึงการให้รายละเอียดของทรัพย์สินติดตัว เช่น เครื่องประดับที่มีการสลักชื่อหรือหมายเลข เสื้อผ้า หรือภาพถ่ายที่คนหายสวมใส่เครื่องประดับหรือพกพา ภาพถ่ายคนหายที่เห็นรอยสัก นอกจากนี้ อุปกรณ์ทางการแพทย์ เช่น เครื่องกระตุ้นหัวใจ ข้อมูลการทำการศัลยกรรมหน้าอก เหล็กตาม ซึ่งอุปกรณ์ทางการแพทย์บางอย่างจะมีหมายเลขประจำอุปกรณ์ ซึ่งศัลยแพทย์ได้บันทึกไว้

4. พุทธการณหรือสาเหตุการสูญหาย วันที่พบครั้งสุดท้าย สถานที่พบครั้งสุดท้าย มูลเหตุก่อนการสูญหาย

5. เก็บข้อมูลอัตลักษณ์บุคคล (ถ้ามี) ได้แก่ ลายพิมพ์ นิ้วมือของคนหาย ตัวอย่างสารพันธุกรรมของคนหายและญาติสายตรงของคนหาย ข้อมูลทางการแพทย์ และข้อมูลทางทันตกรรม การเก็บตัวอย่างสารพันธุกรรมในกรณีคนหาย มี 2 แบบ คือ

1) ตัวอย่างสารพันธุกรรมจากญาติ

การเก็บตัวอย่างสารพันธุกรรมสามารถเก็บได้จากการขีดเยื่อบุกระพุ้งแก้มของญาติที่ใกล้ชิดกับคนหายมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ญาติที่ใกล้ชิดรวมถึง บิดา มารดา บุตร พี่น้อง คู่แต่งงาน (กรณีมีคนหายมีบุตร) ตายาย ลุง ป้า น้า อา โดยต้องมีการบันทึกระดับความสัมพันธ์ใกล้ชิดของเครือญาติ และจัดทำแผนภูมิแสดงลำดับเครือญาติของวงศ์ตระกูล (family tree) ซึ่งจะช่วยให้สามารถพิจารณาได้ว่าควรเก็บตัวอย่าง

สารพันธุกรรมจากญาติคนใดบ้าง (กฤษณะ สุวรรณภูมิ, 2562)

2) ตัวอย่างสารพันธุกรรมจากสิ่งของประจำตัวของคนหาย

การเก็บตัวอย่างสารพันธุกรรมจากสิ่งของหรือของใช้ประจำตัวของคนหาย เช่น หวี ไบรด์โกน แปรงสีฟัน หมวก ชุดชั้นใน เส้นผม หรือเส้นขน หมอน เครื่องเป่า ที่ตัดเล็บ ที่ฟันจุก วิกผม ก้นบูทรี ลิปสติค หน้ากาก หรือสิ่งอื่นๆ ที่เป็นของใช้ส่วนตัวของคนหาย โดยเก็บให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และถ้าเป็นไปได้ ให้เก็บตัวอย่างสารพันธุกรรมของผู้ที่อยู่ใกล้ชิดคนหาย เพื่อในกรณีที่มีการปนเปื้อน เช่น มีการใช้ของใช้ร่วมกัน เพื่อช่วยในการคัดออก และให้มีการบันทึกเหตุผลในการเก็บตัวอย่าง เช่น ทำไม่ถึงเก็บตัวอย่างดังกล่าว หรือมีวิธียืนยันว่าสิ่งของชิ้นนั้นเป็นของคนหายจริงหรือไม่ หรือมีพยานบุคคลช่วยในการยืนยัน นอกจากนี้ ให้บันทึกว่ามีคนหายคนอื่นที่เป็นญาติของคนหาย หรือคนหายอาศัยอยู่กับญาติคนใดบ้าง (Interpol, 2014)

กระบวนการจัดเก็บข้อมูลอัตลักษณ์บุคคลคนนิรนาม

กระบวนการจัดเก็บข้อมูลคนนิรนามโดยการสัมภาษณ์ ข้อมูลคนนิรนามที่ถูกจัดเก็บได้แก่

1. ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ชื่อ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ เพศ อายุ เชื้อชาติ
2. ข้อมูลรูปพรรณสัณฐาน แผลเป็น ตำหนิ รอยสัก ลักษณะพิเศษ ความพิการ ข้อมูลทางการแพทย์ ข้อมูลทางพันธุกรรม

3. การถ่ายภาพ ได้แก่ ภาพหน้าตรง ภาพถ่ายเต็มตัว ภาพถ่ายแผลเป็น ตำหนิ รอยสัก ลักษณะพิเศษ ความพิการ ข้อมูลทางการแพทย์ ข้อมูลทางพันธุกรรม และทรัพย์สินติดตัว

4. ลายพิมพ์นิ้วมือ 10 นิ้ว ถ้าสามารถเก็บได้

5. สารพันธุกรรม โดยใช้ทั้งวิธีเก็บจากเยื่อกระดูก ฟัน แก้ม และการเจาะเลือด

การพิสูจน์อัตลักษณ์บุคคล (identification)

การพิสูจน์อัตลักษณ์บุคคลเป็นสิ่งแรกในกระบวนการทางกฎหมายไม่ว่าจะเป็นการระบุว่าผู้ตายเป็นใครตามกฎหมายชั้นสูตรหลักการระบุบุคคลกรณีอุบัตินัยหมู่ หรือการพิสูจน์อัตลักษณ์จากผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่ เช่น การประเมินอายุผู้กระทำความผิด เป็นต้น การระบุตัวบุคคลนั้นมีระดับตั้งแต่ง่ายไม่ต้องใช้ความชำนาญ เช่น กรณีที่ศพยังมีสภาพสมบูรณ์ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพจากการเน่าหรือการบาดเจ็บที่รุนแรง จนกระทั่งถึงระดับที่ต้องใช้ความชำนาญในหลายๆ สาขาวิชา ในกรณีที่ศพมีการเปลี่ยนแปลงสภาพไปมากจนเหลือแต่โครงกระดูก หรือกรณีที่มีผู้เสียชีวิตเป็นจำนวนมาก จำเป็นต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญ เช่น แพทย์นิติเวช ทันตแพทย์ นักนิติมานุษยวิทยา (อภิชัย แผลงสร, 2555) ดังนั้น การเลือกใช้วิธีในการเลือกพิสูจน์อัตลักษณ์บุคคลจึงต้องอาศัยประสบการณ์และดุลยพินิจที่เหมาะสมของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการพิสูจน์อัตลักษณ์บุคคล

การพิสูจน์อัตลักษณ์บุคคล (identification) แบ่งออกเป็น 2 วิธีใหญ่ๆ คือ

1. Non-scientific methods เป็นวิธีการพิสูจน์อัตลักษณ์บุคคลที่ไม่เป็นวิทยาศาสตร์ เป็นเพียงข้อสันนิษฐาน (presumptive) เท่านั้น

ไม่สามารถใช้ยืนยันตัวบุคคลได้ แต่เป็นวิธีที่จะช่วยในการคัดกรองบุคคลเพื่อนำไปสู่การตรวจพิสูจน์ด้วยวิธีอื่น ๆ ต่อไป

1.1 Visual identification คือ การพิสูจน์บุคคลด้วยสายตาของผู้รู้จักหรือญาติ ซึ่งเป็นข้อมูลของคนหายที่มีอยู่ในความทรงจำของผู้รู้จักหรือญาติ แต่จะถือว่าเป็นการยืนยันอย่างแน่นนอนไม่ได้เพราะบางศพจะมีสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก เช่น ชันอืดมีสีเขียวคล้ำตามใบหน้า หน้าบวมจากการอืดหรือการบาดเจ็บ หรือมีบาดแผลทำให้ใบหน้าผิดรูปไปบางส่วน ทำให้ไม่สามารถจำได้หรือจำผิดไปเป็นการใช้ความจำของมนุษย์ ที่จำได้ว่าคนนิรนามหรือศพนิรนามที่พบเห็นเป็นใคร โดยใช้รูปพรรณสัณฐาน การแต่งกาย และทรัพย์สินติดตัว เป็นสิ่งประกอบที่จะช่วยยืนยันตัวตนซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางหรือเป็นตัวช่วยในการคัดกรอง ก่อนนำไปสู่การตรวจยืนยันทางวิทยาศาสตร์ต่อไป วิธีการตรวจพิสูจน์บุคคลด้วยสายตาเป็นการพิสูจน์จากการดูรูปร่างลักษณะภายนอกเท่านั้น แต่ก็ใช่วิธีที่ใช้มากที่สุดในการพิสูจน์อัตลักษณ์บุคคล สามารถใช้เป็นหลักฐานประกอบการพิสูจน์อัตลักษณ์บุคคลได้ แต่ไม่สามารถใช้เป็นข้อยุติของการพิสูจน์อัตลักษณ์บุคคล

1.2 เอกสารประจำตัว เช่น หนังสือเดินทาง บัตรประจำตัวประชาชน เครดิตการ์ด หรือบัตรประจำตัวอื่น ๆ

1.3 สิ่งของเครื่องใช้ที่ติดตัว หรือเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มต่าง ๆ ที่ใส่อยู่ ลักษณะของการตัดเย็บชนิดของผ้า ลวดลายพิเศษ เครื่องประดับต่าง ๆ เช่น แหวน สร้อยคอ ต่างหู ฯลฯ บางชิ้นออกแบบเป็นพิเศษเฉพาะตัวมีการสลักชื่อ หรือสิ่งทำเป็น

พิเศษ ล้วนแต่สามารถใช้ช่วยประกอบในการพิสูจน์อัตลักษณ์บุคคลได้

1.4 ใผ่ ปาน รอยสัก ตาหนี และแผลเป็นตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย อาจจะใช้ช่วยพิสูจน์อัตลักษณ์บุคคลได้

1.5 ความผิดปกติ ความพิการของอวัยวะบางส่วนหรือการผ่าตัดบางอย่างอาจช่วยในการรักษาพยาบาล การเจ็บป่วยด้วยโรคบางชนิดที่อาจมีผลในการเปลี่ยนแปลงต่อกระดูกและเคย X-rays มาก่อน ก็อาจจะใช้การ X-rays ส่วนนั้นของศพมาเปรียบเทียบกันได้ (Scientific Working Group for Forensic Anthropology, 2010)

วิธีการพิสูจน์อัตลักษณ์บุคคลที่ไม่เป็นวิทยาศาสตร์นี้เป็นวิธีที่ง่ายและราคาถูก แต่วิธีนี้จะมีข้อจำกัดหลายอย่าง เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพศพหลังเสียชีวิตหรือศพที่ไหม้ไฟทำให้มีการเปลี่ยนสภาพไม่เหมือนตอนที่เสียชีวิตอยู่ ส่วนสิ่งที่ติดมากับตัวศพอาจมีการเปลี่ยนแปลงหรือเหมือนกับหรือเป็นของผู้อื่น รอยสักหรือรอยแผลเป็นที่ไม่จำเพาะอาจกลายเป็นผู้อื่น อาจทำให้มีความผิดพลาดในการระบุตัวบุคคลได้

2. Scientific methods เป็นการพิสูจน์อัตลักษณ์บุคคลโดยวิธีทางวิทยาศาสตร์สามารถใช้ยืนยันตัวบุคคลได้ และเป็นที่ยอมรับในระดับสากล ประกอบไปด้วย

2.1 การตรวจเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมือ (fingerprint) ลายพิมพ์นิ้วมือลึบนี้นอกจากศพเมื่อเปรียบเทียบกับลายพิมพ์นิ้วมือของคนหายที่เคยพิมพ์ไว้สามารถยืนยันได้ว่าเป็นบุคคลคนเดียวกัน บางคนอาจจะไม่เคยพิมพ์ลายนิ้วมือไว้ก็อาจจะหาลายพิมพ์นิ้วมือได้จากสิ่งของเครื่องใช้ของคนหาย เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือแฝง

ของคนหายบนแก้วน้ำ หนังสือ ตำรับจำน่า ฯลฯ ลายพิมพ์นิ้วมือลึบนิ้วจากศพหรือคนนิรนามยังสามารถนำมาเปรียบเทียบกับลายพิมพ์นิ้วมือของคนหายที่เคยพิมพ์ไว้ขณะที่ไปทำบัตรประจำตัวประชาชน ซึ่งเป็นฐานข้อมูลขนาดใหญ่อยู่ที่กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และกองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ การพิสูจน์อัตลักษณ์บุคคลด้วยลายพิมพ์นิ้วมือเป็นวิธีที่นิยมใช้เป็นอันดับแรก เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์น้อย และลายพิมพ์นิ้วมือของแต่ละคนไม่ว่าจะเป็นฝาแฝดจากไข่ใบเดียวกัน (identical twin) ก็ตาม ลายนิ้วมือจะไม่เหมือนกัน แต่ข้อจำกัดในวิธีนี้คือในกรณีของศพนั้น บางศพอาจจะไม่สามารถพิมพ์ลายนิ้วมือได้หากศพมีการแปรสภาพ หรือเน่ามาก หรือผู้สูงอายุบางท่านอาจไม่มีข้อมูลลายพิมพ์นิ้วมืออยู่ในฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เนื่องจากไม่ได้ไปต่ออายุบัตรประจำตัวประชาชน หรือในกรณีของคนหายที่ไม่มีข้อมูลลายพิมพ์นิ้วมือในฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร เนื่องจากไม่เคยทำบัตรประจำตัวประชาชน ผู้สูงอายุที่ไม่ได้ต่ออายุบัตรประจำตัวประชาชน และบุคคลต่างด้าว

2.2 การตรวจสภาพฟัน (dental status)

การตรวจสภาพฟันของศพรวมทั้งการ X-rays รากฟันเปรียบเทียบกับสภาพฟันจากรายงานของทันตแพทย์ใช้ยืนยันได้ว่าเป็นบุคคลเดียวกัน เพราะรายละเอียดการอุดฟันที่ต่าง ๆ ซึ่งมีถึง 32 ซี่ แต่ละซี่มี 5 ด้าน คือ ด้านลิ้น (lingual) ด้านกระพุ้งแก้ม (buccal) ด้านหน้า (mesial) ด้านหลัง (distal) และด้านสบฟัน (occlusion) นอกจากนี้ ยังอุดฟันเป็นรูปร่างต่าง ๆ ด้วยวัสดุที่มีองค์ประกอบที่แตกต่างกัน สภาพของรากฟัน

ในภาพถ่าย X-rays ในแต่ละคนก็จะต่างกัน และรากฟันยังช่วยบอกอายุได้อีกด้วย (เลียง หุยประเสริฐ, 2555) การพิสูจน์อัตลักษณ์บุคคลทำได้โดยการตรวจสภาพฟันของคนนิรนามและศพนิรนามและการเปรียบเทียบข้อมูลและภาพถ่าย X-rays ของฟันของศพนิรนามและคนนิรนามกับภาพถ่าย X-rays ของฟันคนหาย การตรวจพิสูจน์ด้วยวิธีนี้อาจยังไม่ค่อยแพร่หลายเนื่องจากโดยพื้นฐานของประชากรไทยยังมีการจัดเก็บข้อมูลทางทันตกรรมในปริมาณที่น้อย ดังนั้น จึงมีข้อมูลทางทันตกรรมก่อนเสียชีวิตให้เปรียบเทียบกับคนนิรนามและศพนิรนามในปริมาณที่น้อย

2.3 การตรวจเปรียบเทียบสารพันธุกรรม (DNA identification) เป็นการนำข้อมูลสารพันธุกรรมจากคนนิรนาม และศพนิรนามไปเปรียบเทียบกับสารพันธุกรรมญาติสายตรงของคนหาย เช่น พ่อ แม่ พี่ น้อง เป็นต้น เพื่อแสดงความสัมพันธ์ของบุคคลภายในครอบครัวเดียวกัน ซึ่งวิธีนี้มีข้อจำกัด คือ บุคคลที่เป็นฝาแฝดที่เกิดจากไข่ใบเดียวกัน (identical twin) จะมีรูปแบบสารพันธุกรรมที่เหมือนกัน และมีค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบสูง

การวิเคราะห์กรณีศึกษา

กรณีศึกษานี้เป็นคดีคนหายโดยผู้แจ้งซึ่งเป็นพี่สาวคนหายแจ้งว่า คนหายได้หายออกจากบ้านไปตั้งแต่ประมาณปลายเดือนมกราคม ปีพ.ศ. 2555 โดยคนหายมีประวัติการผ่าตัดสมองและมีการทางประสาท ผู้แจ้งเกรงว่าคนหายจะพลัดหลงหรือได้รับอันตรายจึงได้มาแจ้งคนหายเจ้าหน้าที่ผู้รับแจ้งได้ดำเนินการเก็บข้อมูลสารพันธุกรรมจากเยื่อกระดูกงูแก้มจากบุตรชาย

ของคนหายเพื่อเปรียบเทียบกับฐานข้อมูลสารพันธุกรรมในฐานข้อมูลของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ และได้ดำเนินการเปรียบเทียบข้อมูลคนหายกับฐานข้อมูลศพนิรนามของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ พบว่า

1. ข้อมูลรูปพรรณสัณฐานไม่มีความสอดคล้องกับฐานข้อมูลศพนิรนามสภาพสมบูรณ์ของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์
2. ภาพถ่ายไม่มีความสอดคล้องกับฐานข้อมูลศพนิรนามสภาพสมบูรณ์ของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์
3. ผลเป็นและลักษณะพิเศษไม่มีความสอดคล้องกับฐานข้อมูลศพนิรนามสภาพสมบูรณ์ของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์
4. ข้อมูลสารพันธุกรรมไม่มีความสัมพันธ์กับฐานข้อมูลศพนิรนามของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์

ต่อมาในปี พ.ศ. 2560 สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ได้ดำเนินการลงพื้นที่เก็บข้อมูลอัตลักษณ์บุคคลคนนิรนาม ณ สถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งปรีอใหญ่

จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 129 ราย ระหว่างวันที่ 27 พฤศจิกายน - 1 ธันวาคม พ.ศ. 2560 และได้ดำเนินการเปรียบเทียบข้อมูลคนนิรนามกับฐานข้อมูลคนหายของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ พบว่า

1. ข้อมูลรูปพรรณสัณฐานไม่มีความสอดคล้องกับฐานข้อมูลคนหายของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์
2. ภาพถ่ายมีความสอดคล้องกับฐานข้อมูลคนหายของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์
3. ผลเป็นและลักษณะพิเศษมีความสอดคล้องกับฐานข้อมูลคนหายของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์
4. ข้อมูลสารพันธุกรรมพบว่า คนนิรนามมีความสัมพันธ์การเป็นบิดาและบุตรกับบุตรชายของคนหาดังกล่าว

จากข้อมูลการเปรียบเทียบดังกล่าว ทำให้สามารถยืนยันได้ว่าคนนิรนามรายนี้ คือ คนหายที่แจ้งหายไว้กับทางสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบระหว่างข้อมูลคนหายกับข้อมูลคนนิรนาม

ประเภทข้อมูล	ข้อมูลคนหาย	ข้อมูลคนนิรนาม	ผลการเปรียบเทียบ
รูปพรรณสัณฐาน	- เพศชาย - อายุ 43 ปี (อายุ ณ ปัจจุบัน) - ส่วนสูง 165 เซนติเมตร - รูปร่างท้วม - ผิวขาวเหลือง - ผมรองทรงสั้น สีดำ	- เพศชาย - อายุประมาณ 26 ปี (อายุจากการประเมินโดยเจ้าหน้าที่) - ส่วนสูง 165 เซนติเมตร - น้ำหนัก 45 กิโลกรัม - รูปร่างสันทัด - ผิวสีน้ำตาลแดง - ผมสั้นสีดำทอกรอบประปราย - หนวดและเคราสีดำ	ไม่มีความสอดคล้อง
ภาพถ่าย	ภาพถ่ายหน้าตรงจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย	ภาพถ่ายหน้าตรงของคนนิรนาม	มีความสอดคล้อง

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบระหว่างข้อมูลคนหายกับข้อมูลคนนิรนาม (ต่อ)

ประเภทข้อมูล	ข้อมูลคนหาย	ข้อมูลคนนิรนาม	ผลการเปรียบเทียบ
ผลเป็น คำหิ รอยสัก	- ศีรษะด้านซ้ายยุบ	- ศีรษะด้านซ้ายยุบ	มีความสอดคล้อง
และลักษณะพิเศษ	- มีอาการทางระบบประสาทเนื่องจาก อุบัติเหตุรถจักรยานยนต์คว่ำ	- มีปัญหาทางสมองเนื่องจากได้รับ อุบัติเหตุ	
	- ผลเป็นบริเวณเอดด้านซ้าย	- ผลเป็นบริเวณข้อศอกซ้าย	
		- ผลเป็นบริเวณหลังมือซ้าย	
		- ข้อมือขวาผิดปกติ	
		- ตา 2 ข้างไม่เท่ากัน	
		ไม่สามารถสื่อสารได้	

ตามประวัติคนนิรนามรายนี้เคยรักษาตัวที่โรงพยาบาลสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ มาก่อน เนื่องจากได้ประสบอุบัติเหตุจนทำให้สมองได้รับความกระทบกระเทือนอย่างรุนแรง จึงไม่สามารถให้ข้อมูลของตนเองได้ เมื่อโรงพยาบาลสุรินทร์ได้รักษาผู้ป่วยดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว จึงส่งตัวมายังสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งปรีอใหญ่ จังหวัดศรีสะเกษ เมื่อประมาณเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2560 เจ้าหน้าที่ของสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งปรีอใหญ่ จังหวัดศรีสะเกษ ได้ทำการบันทึกข้อมูลของคนนิรนาม โดยมีข้อมูลดังนี้

1. รูปร่างผอมสูง อายุ รูปร่าง ความสูง น้ำหนัก สีมผม ลักษณะของเส้นผม
2. ภาพถ่าย
3. ผลเป็น

จากข้อมูลดังกล่าว คนนิรนามมีภาพถ่าย และผลเป็นที่สอดคล้องกันกับคนหาย แต่เนื่องจากในช่วงเวลานั้น ยังไม่มีการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน จึงยังไม่มีกระบวนการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานทำให้ข้อมูลบุคคลนั้นยังไม่มีการเชื่อมต่อถึงกัน ไม่สามารถนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกันได้

จึงไม่พบตัวคนหาย นอกจากนี้ ปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การที่คนนิรนามไม่สามารถบอกข้อมูลส่วนตัวได้ เมื่อออกจากโรงพยาบาลแล้วถูกส่งตัวมายังสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งปรีอใหญ่ จังหวัดศรีสะเกษ ทางสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งเองก็ไม่สามารถสอบถามข้อมูลส่วนตัวจากคนนิรนามได้ และยังไม่สามารถค้นหาข้อมูลจากฐานข้อมูลคนหายของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ได้เช่นกัน

■ บทวิเคราะห์

ผลสำเร็จในการติดตามคนหายในกรณีศึกษานี้จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้เลย แม้ว่าจะมีการปฏิบัติงานตามกระบวนการตรวจพิสูจน์อย่างครบถ้วนถูกต้องทั้งกระบวนการแล้ว หากไม่มีการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน การพิสูจน์อัตลักษณ์บุคคลก็ไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ แสดงให้เห็นว่า การทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานนั้นมีความสำคัญมาก และจากการทำโครงการเก็บข้อมูลอัตลักษณ์บุคคลคนนิรนามตามสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง

ที่ผ่านมา พบว่า คนนิรนามส่วนใหญ่ที่ยังไม่ได้กลับบ้านนั้น ปัญหาและอุปสรรคที่พบเกิดจากสาเหตุ ดังนี้

1. คนนิรนามนั้นเป็นคนนิรนามมาตั้งแต่เกิด พวกเขาถูกทอดทิ้งไว้ตามโรงพยาบาล ตามสถานคุ้มครอง ตามวัด หลายคนไม่ทราบว่าบิดา มารดาของตนคือใคร และไม่มีโอกาสได้แจ้งเกิด และไม่มีเลขประจำตัวประชาชนมาตั้งแต่ต้น ทำให้ไม่สามารถพิสูจน์บุคคลหรือติดตามหาญาติได้

2. คนนิรนามที่เป็นบุคคลเร่ร่อน คนนิรนามหลายคนตามสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งบางคนไม่มีบ้าน หรือหนีออกจากบ้าน เนื่องจากปัญหาในครอบครัว ทำให้พวกเขาเลือกที่จะไม่กลับบ้าน และกลายเป็นบุคคลเร่ร่อน ขอดทาน และถูกนำตัวมาที่สถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง

3. คนนิรนามที่มีอาการทางจิต คนนิรนามที่มีอาการทางจิตบางคนนั้น ไม่สามารถบอกข้อมูลส่วนบุคคลของตนเองได้ ทำให้ไม่สามารถหาทางกลับบ้านได้

4. คนนิรนามที่ประสบอุบัติเหตุ สมองกระทบกระเทือน หรือเป็นโรคอัลไซเมอร์ คนนิรนามดังในกรณีศึกษานี้ก็เช่นกัน โดยเฉพาะคนนิรนามรายนี้มีประวัติว่ามีอาการทางสมองอยู่ก่อนแล้ว เมื่อออกจากบ้านก็ประสบอุบัติเหตุเข้ารักษาตัวในโรงพยาบาล เมื่อทางโรงพยาบาลรักษาตัวจนหายดีแล้ว แต่ก็ไม่สามารถบอกได้ว่าตนเองคือใคร บ้านอยู่ที่ไหน ทำให้การออกตามหาญาติเป็นไปได้ยาก หากไม่มีการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน

5. คนนิรนามที่ถูกญาติมาฝากไว้ เนื่องจากปัญหาในครอบครัวที่ไม่มีผู้ดูแล หรือคนนิรนามที่เป็นผู้พิการทางกาย ญาติไม่ต้องการดูแลก็จะถูกนำมาฝากไว้ แล้วไม่กลับมารับอีกเลยก็มี

6. คนนิรนามที่สมัครใจมาอยู่ที่สถานคุ้มครองเอง บุคคลประเภทนี้คิดว่าการอยู่ที่สถานคุ้มครองนั้นมีความสุขมากกว่าอยู่ในสังคมภายนอก คนนิรนามประเภทนี้มักเป็นบุคคลที่เคยมีประวัติอาชญากร หรือเคยใช้สารเสพติด ทำให้ตนคิดว่าเป็นที่รังเกียจของสังคม หรือไม่เป็นที่ยอมรับของคนในสังคม

7. คนนิรนามที่เป็นผู้สูงอายุ บางคนนอกจากจะให้ข้อมูลตนเองไม่ได้แล้ว ยังไม่สามารถค้นหาข้อมูลบุคคลจากลายพิมพ์นิ้วมือจากฐานข้อมูลของกรมการปกครองได้ เนื่องจากในตอนที่ทำบัตรประจำตัวประชาชนยังไม่มีการทำระบบฐานข้อมูลลายพิมพ์นิ้วมือ เมื่อตรวจสอบจากลายพิมพ์นิ้วมือจึงไม่พบข้อมูลลายพิมพ์นิ้วมือในฐานข้อมูลของกรมการปกครอง คนนิรนามบางคนที่ยังอายุน้อยและเคยทำบัตรประจำตัวประชาชน เมื่อค้นหาในฐานข้อมูลของกรมการปกครองนั้นก็ยังมีโอกาสที่จะระบุตัวตนของบุคคลนิรนามนั้นได้

8. จากกรณีศึกษาที่เราสามารถเห็นได้ว่า ข้อมูลรูปพรรณสัณฐานของคนนิรนามกับของคนหายไม่มีความสอดคล้องกัน ซึ่งในหลายครั้งที่พบปัญหานี้ เนื่องจากรูปพรรณสัณฐานของคนหายเมื่อตอนก่อนจะหายนั้นมีการเปลี่ยนแปลงไป เช่น ความเปลี่ยนแปลงจากรูปร่าง สีผิว ทรงผม หรือคนหายอาจจะป่วยด้วยโรคร้ายแรง ทำให้ญาติไม่สามารถจดจำคนนิรนามได้ บางรายที่พบเป็นศพนิรนามหลายคดีก็พบปัญหานี้เช่นกัน การพิสูจน์อัตลักษณ์บุคคลจึงควรมีการตรวจด้วยวิธีทางวิทยาศาสตร์ร่วมด้วย เพื่อให้การยืนยันตัวบุคคลถูกต้องแม่นยำยิ่งขึ้น

■ สรุปผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผล

จากการศึกษานี้พบว่า การติดตามคนหายจากการพิสูจน์คนนิรนามนี้ จะไม่สามารถสำเร็จได้ถ้าขาดการเชื่อมโยงข้อมูลข้อมูลคนหายและข้อมูลคนนิรนามระหว่างหน่วยงาน รวมถึงจากการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม กับกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ด้านการให้บริการตรวจทางนิติวิทยาศาสตร์ เพื่ออำนวยความสะดวกช่วยเหลือสังคมและมนุษยธรรม ซึ่งในปัจจุบันยังมีคนนิรนามอีกจำนวนมากที่ยังไม่สามารถพิสูจน์อัตลักษณ์บุคคลได้ อาจเนื่องมาจากคนนิรนามไม่สามารถให้ข้อมูลของตนเองได้ เพราะมีอาการทางจิตเวช หรือประสบอุบัติเหตุจนสมองกระทบกระเทือน ได้รับความเสียหาย กรณีดังกล่าวจึงเป็นการยากที่จะหาญาติพบ หากไม่มีการเชื่อมโยงข้อมูลหรือทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน

■ ข้อเสนอแนะ

1. การบูรณาการการเชื่อมโยงข้อมูลคนหาย คนนิรนาม และศพนิรนาม ระหว่างหน่วยงาน จะช่วยแก้ไขปัญหาเรื่องความซ้ำซ้อนของข้อมูล และช่วยในการติดตามหาคนหาย หรือญาติของคนนิรนาม หรือศพนิรนามได้สะดวก และรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

2. การที่มีศูนย์กลางที่ทำหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูลคนหาย คนนิรนาม และศพนิรนามทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงงานบริการภาครัฐ

ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว และทำให้การค้นหาข้อมูลจากฐานข้อมูลมีความถูกต้อง สะดวก และรวดเร็วมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวก และลดความเหลื่อมล้ำตามนโยบายของรัฐบาล

3. การจัดทำฐานข้อมูลคนหาย คนนิรนาม และศพนิรนามที่ดี มีข้อมูลแปลเป็น รอยสัก ลักษณะพิเศษ รวมถึงข้อมูลการแต่งกายและทรัพย์สินติดตัว อย่างครบถ้วนเพียงพอ จะช่วยให้การเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างฐานข้อมูลคนหาย คนนิรนาม และศพนิรนาม มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จนสามารถนำไปสู่การพิสูจน์อัตลักษณ์บุคคลได้

4. การจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างหน่วยงานนั้นมีความสำคัญมาก จึงควรมีการบูรณาการข้อมูลต่าง ๆ ร่วมกันระหว่างหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับคนหาย คนนิรนาม และศพนิรนาม เพิ่มขึ้น

5. ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการรับแจ้งคนหาย คนนิรนาม และศพนิรนาม เข้าใช้งานระบบฐานข้อมูลกลางในการจัดเก็บและสืบค้นข้อมูลคนหายและการพิสูจน์ศพนิรนาม เพื่อให้ระบบนี้เป็นศูนย์กลางของฐานข้อมูลคนหาย คนนิรนาม และศพนิรนามทั่วประเทศ เพื่อที่ประชาชนสามารถเข้าถึงงานบริการภาครัฐได้อย่างสะดวกและรวดเร็วมากขึ้น

■ บรรณานุกรม

กฤษณะ สุวรรณภูมิ. (2562). แผนภูมิครอบครัว (The family genogram). ค้นเมื่อ 14 พฤษภาคม 2563, จาก <https://www.slideshare.net/georgesonthi/genogram-130087454>

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการ
สนับสนุนการปฏิบัติงานติดตามคนหาย
และพิสูจน์ศพนิรนาม พ.ศ. 2558. (2558).
ราชกิจจานุเบกษา, 132(98ง), 2.
เลี้ยง หุยประเสริฐ. (2555). การพิสูจน์
เอกลักษณ์บุคคล. ค้นเมื่อ 28 กุมภาพันธ์ 2561,
จาก [http://www.ifm.go.th/th/ifm-book/
ifm-textbook/142-identification.html](http://www.ifm.go.th/th/ifm-book/ifm-textbook/142-identification.html)
สถาบันนิติวิทยาศาสตร์. (2562). แผนปฏิบัติการ
ด้านคนหาย คนนิรนาม และศพนิรนาม
ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2563-2565) สถิติคนหาย
คนนิรนามและศพนิรนาม ตั้งแต่ปี พ.ศ.
2559 ถึง พ.ศ. 2562. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
เลขานุการของคณะกรรมการพัฒนาระบบ
การติดตามคนหายและการพิสูจน์ศพนิรนาม
(ค.พ.ศ.).

อภิชัย แผลงศรี. (2555). การระบุบุคคล.
ค้นเมื่อ 14 พฤษภาคม 2563, จาก [http://
med.swu.ac.th/forensic/images/AP_
Identification\(new\)%201_60.pdf](http://med.swu.ac.th/forensic/images/AP_Identification(new)%201_60.pdf)

หนังสือต่างประเทศ

Interpol. (2014). *Interpol Disaster Victim
Identification Guide*. Retrieved July 16,
2020, from [https://www.interpol.int/
content/download/589/file/18Y1344%
20E%20DVI_Guide.pdf](https://www.interpol.int/content/download/589/file/18Y1344%20E%20DVI_Guide.pdf)

Scientific Working Group for Forensic
Anthropology. (2010). *Personal Identifi
cation*. Retrieved May 14, 2020, from
[https://www.nist.gov/system/files/
documents/2018/03/13/swganth_
personal_identification.pdf](https://www.nist.gov/system/files/documents/2018/03/13/swganth_personal_identification.pdf)

